

5. PRÆSTEENKEBOLIGEN

Lå oprindeligt i Barrit. Enkeboligen lå som en forlængelse af stuehusest

Genopført på museet i 1940'erne

Huset er i dag indrettet med en udstilling af oldtidssager i stuen, og på 1. salen findes en samling af gravmindekors i jern

Præsterne var rigere end den almene bonde, og præstegården var oftest den fineste gård i sognet

Præsterne blev betalt i naturalier, en tiende del af sognets afgrøder samt doneringer ved de store højtider. Husmændene skulle arbejde en dag i høsten da de ikke producerede nok til at betale med afgrøder

Husets historie

Præsterne var allestedsnærværende i sognet og deltog i alle de vigtige ritualer i befolkningens liv. De havde også tit de bedste boligforhold, og fra 1703 tildelte man særlige privilegier til præstens enke, da man oprettede en præsteenkestand.

Præstestanden og lokalsamfundet

De lokale præster var centrale i lokalsamfundet, og deres forpligtigelser var både af verdslig og kirkelig karakter. Der var mange forskellige funktioner indenfor præstegerningen, og særligt landsbypræsten havde mange opgaver. Ud over de almindelige gudstjenester skulle han forrette konfirmation, dåb, begravelse og vielser mv. Derudover var præsten også den lokale administrator, der stod for at føre mandtal, kirkebøger, personregister og udskrivning af attester. Han var oftest også den mest belæste i landsbyen og stod både for fattig og skolevæsnet.

Præsteenkerne

For kvinder var det en katastrofe at stå uden husbond. I tilfælde af hans død, skulle hun hurtigst muligt finde en ny mand, hvis hun ønskede at blive på gården. Alternativet var ofte armod. Præste enker blev i Østjylland oprettet som "præsteenkestand" i 1703 og fik dermed særlige privilegier. Derfor var de bedre stillet end så mange andre kvinder. De fik blandt andet et såkaldt "nådesår", hvormed hun kunne blive boende i præsteboligen op til et år efter hendes mands død. Med tiden fik visse præstegårde dog oprettet et enkesæde som denne, hvor enken kunne flytte ud. Den nytiltrådte præst skulle også give en passende understøttelse for enken, indtil hun igen indgik ægteskab. Det skete dog ofte, at den nye præst ægtede enken, og dermed slap han for at skulle betale understøttelse til hende.

Her ses et konfirmationshold fra 1912 sammen med pastor Carl Johan Vestergaard. I baggrunden ses enkeboligen, der dengang havde stråtag.

